

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 5 грудня 2024 р. № 1393

ПОРЯДОК
проведення початкової загальновійськової підготовки

1. Цей Порядок визначає процедуру проведення початкової загальновійськової підготовки (далі — початкова підготовка) громадян України.

2. Початкову підготовку проходять громадяни України незалежно від статі, які здобувають профільну середню освіту в закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), спеціалізованої, фахової передвищої освіти усіх форм власності, що мають ліцензію на провадження освітньої діяльності на відповідному рівні повної загальної середньої освіти (далі — заклади освіти).

3. Початкова підготовка проводиться з метою формування у здобувачів освіти первинних загальновійськових знань і спеціальних компетентностей стосовно оборонної свідомості, ознайомлення громадян з місцем і роллю громадянина у зв'язку з усвідомленням свого конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.

4. Під час організації та проведення початкової підготовки забороняється будь-яка дискримінація, зокрема порушення принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків, пряме або непряме обмеження прав здобувачів освіти залежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного, соціального та іноземного походження, стану здоров'я чи наявності інвалідності або іншими ознаками.

5. Основними завданнями початкової підготовки є:

утвердження української національної та громадянської ідентичності, зокрема через національно-патріотичне та військово-патріотичне виховання;

формування оборонної свідомості на основі суспільно-державних (національних) цінностей України;

підвищення суспільної значущості та поваги до військової служби;

набуття знань про функції Збройних Сил, інших складових сил безпеки та сил оборони, їх характерні особливості;

набуття практичних навичок для забезпечення власної безпеки та безпеки оточуючих у разі виникнення надзвичайної ситуації, засвоєння

основ захисту України, військової справи, цивільного захисту населення, домедичної допомоги в умовах бою тощо;

професійної орієнтації здобувачів освіти до служби у Збройних Силах та інших утворених відповідно до законів України військових формуваннях.

6. Початкова підготовка реалізується шляхом викладання навчального предмета “Захист України” у закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), спеціалізованої, фахової передвищої освіти усіх форм власності та здійснення заходів, спрямованих на військово-патріотичне виховання.

Викладання навчального предмета “Захист України” проводиться за навчальними програмами, розробленими на основі модельної навчальної програми з навчального предмета “Захист України”, затвердженої МОН за погодженням з Міноборони.

Здобувачі освіти, які належать до діючих згідно із законодавством України релігійних організацій, віровчення яких не допускає користування зброєю або має інші обмеження, що поширюються на відпрацювання практичних навичок, передбачених програмою навчального предмета “Захист України”, вивчають предмет за індивідуальним навчальним планом, що розробляється закладом освіти за поданою особисто письмовою заявою батьків (законних представників).

Заходи, спрямовані на військово-патріотичне виховання, організовуються та проводяться відповідно до планів заходів з утвердження української національної та громадянської ідентичності центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, до сфери управління яких належать заклади освіти.

7. У військових (військово-морських, військово-спортивних) ліцях, ліцях із посиленою військово-фізичною підготовкою (далі — військові ліцеї) початкова підготовка включається до Стандарту спеціалізованої освіти військового спрямування та проводиться за освітніми програмами, розробленими на основі Типової освітньої програми спеціалізованої освіти військового спрямування, затвердженої Міноборони.

Початкова підготовка у військових ліцях проводиться шляхом викладання навчального предмета “Захист України”, профільних навчальних предметів та інтегрованих курсів, а також курсів за вибором, факультативних та спеціалізованих курсів військового спрямування.

8. Організація та супроводження початкової підготовки покладається на МОН, Міноборони, інші центральні органи виконавчої влади, обласні, Київську міську держадміністрації (військові адміністрації), до сфери управління яких належать заклади освіти.

До проведення початкової підготовки в межах повноважень залучаються МВС, Мінмолодьспорт, Мінветеранів, інші центральні органи виконавчої влади.

9. МОН за участю інших центральних органів виконавчої влади:

розробляє і затверджує нормативно-правові акти з питань початкової підготовки, модельну навчальну програму з навчального предмета “Захист України”;

організовує підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації та атестацію педагогічних працівників, які викладають навчальний предмет “Захист України”;

узагальнює та поширює досвід проведення початкової підготовки.

10. Міноборони з метою забезпечення проведення на належному рівні початкової підготовки:

погоджує нормативно-правові акти з питань початкової підготовки та модельну навчальну програму з навчального предмета “Захист України”;

затверджує типову освітню програму спеціалізованої освіти військового спрямування, порядок атестації ліцеїстів військових ліцеїв;

організовує проведення курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників, які забезпечують здобуття фахових компетентностей спеціалізованої освіти військового спрямування та їх атестацію;

перевіряє якість засвоєння ліцеїстами військових ліцеїв освітніх програм, стан організації військово-патріотичного виховання та розвитку матеріально-технічної бази військових ліцеїв.

11. Керівництво початковою підготовкою покладається на МОН, Міноборони, інші центральні органи виконавчої влади, обласні, Київську міську держадміністрації (військові адміністрації), до сфери управління яких належать заклади освіти, які:

забезпечують створення матеріально-технічної бази закладів освіти, необхідної для проведення початкової підготовки;

забезпечують підвищення кваліфікації педагогічних працівників, які викладають навчальний предмет “Захист України”;

надають допомогу закладам освіти у встановленні зв'язків з розташованими на території області, району, міста військовими частинами, закладами спеціалізованої освіти військового спрямування та закладами освіти із специфічними умовами навчання;

здійснюють координацію та моніторинг виконання заходів з питань організації та проведення початкової підготовки.

12. Безпосередня організація та проведення заходів з початкової підготовки покладається на заклади освіти.

Керівник закладу освіти несе відповідальність за організацію та стан початкової підготовки, військово-патріотичного виховання, вдосконалення матеріально-технічної бази, створення безпечних умов навчання, подання відповідним районним (міським) територіальним центрам комплектування та соціальної підтримки списків громадян України, які підлягають взяттю на військовий облік призовників, та складення на них характеристик.

Виконання навчальної програми з навчального предмета “Захист України” і його викладання забезпечується педагогічними працівниками, які входять до штату (штатного розпису) закладу освіти і є відповідальними за проведення заходів з початкової підготовки здобувачів освіти, облік, зберігання, технічний стан та видачу засобів навчання та обладнання, додержання встановлених правил і запобіжних заходів під час організації освітнього процесу.

Для надання допомоги педагогічним працівникам у проведенні навчальних занять за певними модулями навчальної програми з навчального предмета “Захист України” можуть залучатися ветерани війни, представники органів сил безпеки і оборони за погодженням з їх керівниками, представники інститутів громадянського суспільства.

13. На посади педагогічних працівників для забезпечення проведення початкової підготовки призначаються особи, які мають вищу освіту та/або відповідну професійну кваліфікацію, насамперед звільнені з військової служби, ветерани війни або ветерани військової служби.

14. Педагогічні працівники систематично підвищують свій професійний рівень під час навчання на курсах підвищення кваліфікації, навчально-методичних зборів та самостійно.

Педагогічні працівники, які забезпечують здобуття фахових компетентностей спеціалізованої освіти військового спрямування, проходять відповідні курси підвищення кваліфікації (не менше 30 годин у міжтестастійний період) у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, які організовуються Міноборони, МВС.

15. Вимоги до матеріально-технічної бази початкової підготовки визначаються Типовим переліком засобів навчання та обладнання для забезпечення викладання предмета “Захист України” закладів освіти, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти, який затверджується МОН за погодженням з Міноборони.

Для проведення практичних занять з навчального предмета “Захист України” може використовуватися база військових частин, закладів спеціалізованої освіти військового спрямування, закладів освіти із специфічними умовами навчання, міжшкільних ресурсних центрів, центрів підготовки населення до національного спротиву, добровольчих

формувань територіальної громади, а також інститутів громадянського суспільства на договірних засадах.

16. За пропозиціями територіальних громад, органів управління освітою обласних держадміністрацій та районних в м. Києві держадміністрацій для проведення занять з початкової підготовки рішенням обласних держадміністрацій та Київської міської держадміністрації у закладах освіти територіальних громад можуть створюватися осередки з вивчення навчального предмета “Захист України” (далі — осередок).

Осередки створюються у закладах освіти, які включені до мережі академічних ліцеїв, закладів професійної та фахової передвищої освіти:

загальної середньої освіти комунальної форми власності, які забезпечують навчання не менш як 80 учнів 10, 11 класів цього закладу освіти та закладів освіти, з яких буде забезпечено підвезення учнів;

професійної та фахової передвищої освіти, у яких навчається не менш як 200 учнів (студентів, курсантів) у групах із одночасним здобуттям повної загальної середньої освіти.

У разі коли в закладах освіти територіальної громади навчається більше 1000 здобувачів освіти, які вивчають навчальний предмет “Захист України”, може бути створено кілька осередків з розрахунку один осередок на кожні 1000 здобувачів освіти.

17. Контроль за організацією, проведенням і результатами початкової підготовки здійснюють МОН, Міноборони, інші центральні органи виконавчої влади, обласні, Київська міська держадміністрації (військові адміністрації), до сфери управління яких належать заклади освіти.
